

Boa zijn is een vak

Van onbekendheid met de term boa tot het niet voor vol worden aangezien en onbegrip van collega's. Het zijn zaken waar de Buitengewoon Opsporingsambtenaar in zijn of haar werk dagelijks tegenaan loopt. Daarnaast zijn er nog de discussies over taken en bevoegdheden, over de uitstraling en professionalisering; de boa valt vaak tussen wal en schip. Met het ontstaan van de Politiewet in 1994 werd ook de functie van boa in het leven geroepen. We zijn een kleine twintig jaar verder. Hoe is het om Buitengewoon Opsporings Ambtenaar te zijn in 2013?

Dit gebied staat bekend als habitat van ijsvogels. (foto: archief)

Langzaam rij ik het zandpad op. Het pad wordt geflankeerd door statige oude beuken en het nodige struweel. Door de struiken zie ik de weilanden en langs de bosranden de rood gekapte Saksische boerderijen, die zo kenmerkend zijn voor de Oost-Achterhoek.

Een waterig zonnetje probeert door te breken, maar wordt daarbij gehinderd door grijze bewolking en de laatste bladeren die nog aan de bomen zitten. Naast mij meandert een van hoge walkanten voorzien beekje. Dit gebied staat bekend als habitat van ijsvogels. Zouden ze hier ook nog zitten?

Ik ben onderweg naar jachtopzichter en Boa Tony Lammers.

Eén van de weinige Boa's die nog in dienst is van een particuliere landeigenaar. Ik ben benieuwd hoe Tony zich in die omstandigheden als Boa staande houdt.

Rijdend door het schitterende landschap kom ik al aardig in de stemming. Ik verheug me op het

gesprek en ben benieuwd naar de ervaringen van deze 'groene' Boa.

Bij zijn woning, gelegen in het buitengebied tussen het dorp Winterswijk en de Duitse grens, staat de 59-jarige Tonny mij al op te wachten. Hij begroet me hartelijk. Hij is gekleed in zijn groene uniform, uiteraard voorzien van het Boa-insigne. Zijn woning heeft een voor die streek zo karakteristiek uiterlijk en ligt op een schitterende locatie aan de bosrand.

Ik tref hier een joviale natuurliefhebber met passie voor z'n vak. Gelukkig wil hij er ook graag het een en ander over vertellen. Onder het genot van een bak koffie en met het uitzicht over de landerijen, ontstond er al snel een boeiend gesprek. Ik laat hem hieronder aan het woord.

Hoe ben je een Boa geworden?

Ik ben sinds 30 jaar als Boa in dienst van een particuliere landeigenaar. Het landgoed heeft een totale omvang van zo'n 300 hectare. Het grootste deel daarvan ligt in de gemeente Winterswijk, terwijl er ook een klein deel in Aalten en in Groenlo ligt. Ik ben de enige Boa die op deze landgoederen toezicht houdt.

Ik ben een zogenaamde vrijwillige Boa, dat wil zeggen dat ik dit werk doe naast mijn normale full-time baan als gemeentelijke toezichthouder bij de afdeling handhaving en veiligheid. Het werk als Boa doe ik dus in m'n eigen vrije tijd.

Ik ben een geboren en getogen Winterswijker en ging als klein jongetje al mee met mijn vader die in die tijd jachtopzichter was. Ik werd toen al snel gegrepen door de schoonheid van de natuur en dat heeft me nooit meer losgelaten. Of ik nu als jachtopzichter op pad ga of anderszins door de natuur wandel, ik geniet nog elke dag van alles wat de natuur ons toont. En die stilte vind ik heerlijk. 's Zomers is het hier door wandelaars en fietsers iets drukker, maar 's winters is het hier tamelijk stil. Dat vind ik geweldig want in een druk centrum word ik niet gelukkig.

Wat zijn je zorgpunten?

Waar ik me de laatste tijd veel zorgen over maak is de terugloop van het aantal Boa's in particuliere dienst. Ik ben op dit moment één van de laatste particuliere Boa's werkzaam in de Achterhoek. Dat waren er ongeveer tien jaar geleden nog zeker dertig, waaronder Boa's die deel uitmaakten van jachtcombinaties en wildbeheereenheden (WBE's).

Oorzaak van deze achteruitgang zijn o.a. de hoge kosten die het Boa-schap met zich mee brengt. Dat merk ik zelf ook goed. Zo zijn er bijvoorbeeld kosten voor studie, her- en bijscholing Boa, de uitrusting en middelen als een wapen. Dat moet allemaal zelf opgebracht worden. Ook als er wordt bijgedragen door de landeigenaar worden die kosten voor die eigenaar vaak te hoog. Het beheer en onderhoud van landgoederen is kostbaar en dan is zo'n kostenpost van een Boa soms net te veel. In de afgelopen tien jaar zijn dus diverse 'groene' Boa's afgehaakt en dat is ontzettend jammer, want wie ziet nu toe op het buitengebied? De politie zie je er de laatste jaren steeds minder. Als hier door een buurtschap een keer een politiewagen rijdt, wordt daar bij wijze van spreken dagenlang over gesproken.

Tonny Lammers: Ik ben op dit moment één van de laatste particuliere Boa's werkzaam in de Achterhoek. (foto: D. Nijhof)

Wat ik triest vind is dat het politiebureau in Winterswijk meestal gesloten is. In de ochtend is het beperkt geopend. Maar als ik m'n bekeuringen of een procesverbaal wil afgeven, of als ik met een collega van de politie een bepaalde zaak wil bespreken, zou ik daarvoor een vrije ochtend moeten nemen. Nu stuur ik de bekeuringen op naar het CJIB in Leeuwarden. Als er iets niet goed is ingevuld krijg ik het weer retour. Dan moet ik het na correctie of aanpassing opnieuw opsturen. Op een gegeven moment haak je na de zoveelste keer af. Dat komt de handhaving natuurlijk niet ten goede. Ondersteuning krijgen van de politie in een bepaalde zaak is ook nogal lastig omdat de dienders zoals gezegd nog amper in het buitengebied komen. Vroeger - ik hoor dat je dat als ex-rijkspolitieman herkent - kon je zo een aantal vrijwilligers bij de

politie charteren om een avond of nacht op stropers te gaan posten. Nu moet je dat bij wijze van spreken drie maanden van tevoren schriftelijk aanvragen. Ik prijs me daarom zeer gelukkig dat er bij het Winterswijkse korps nog een politieagent werkt met hart voor flora, fauna en milieu. Hij heet Willem Saris en hij heeft heel veel kennis op het gebied van flora- en faunaregelgeving. Ik kan en mag hem altijd, desnoods midden in de nacht, bellen. Een tijdje geleden heeft Willem een aantal jonge politieagenten bijgeschoold op het gebied van flora en fauna. Daar werd ik bij uitgenodigd. Dat is natuurlijk heel mooi, omdat ik op die manier m'n juridische kennis een beetje kan bijhouden.

Ik maak als Boa in het buitengebied deel uit van een uitgebreid handhavingsnetwerk. Ik loop tegen allereerste zaken aan, die soms niets te maken hebben met de flora- en faunaregelgeving. Ik kan dan altijd terugvallen op Willem Saris. Die weet namelijk heel goed de weg in dat netwerk en die helpt me dan weer vooruit!

Hoe hou je verder je kennis op peil?

Er is een werkgroep in het leven geroepen, genaamd 'Stichting Groen Netwerk' (SGN).

SGN is de rechtspersoon van het Groennetwerk Noord-Veluwe, Apeldoorn en Achterhoek. Deze netwerken zijn samenwerkingsverbanden tussen de politieregio Noord- en Oost-Gelderland, Koninklijke Marechaussee in Havelte en Apeldoorn, de groene buitengewoon opsporingsambtenaren, flora- en faunabeheerders van onder andere Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Geldersch Landschap. Ook zijn hier bij aangesloten de gemeenten, provincies Gelderland en Flevoland en particuliere terreineigenaren in dit deel van Gelderland.

De SGN voorziet mij en m'n collega's van relevante informatie, zoals nieuwe ontwikkelingen en info over de aanpak van bepaalde zaken. Op dit moment heeft de Stichting een voorstel gedaan voor een

Ik kan en mag W.Saris (li) altijd, desnoods midden in de nacht, bellen.

aangepaste her-en bijscholingscursus voor 'groene' Boa's. Hierin wordt een stuk maatwerk geleverd, want een grote frustratie bij de reguliere her-en bijscholingscursus is dat er veel niet relevante stof in is opgenomen, terwijl een aantal essentiële onderwerpen ontbreken!

Red je je met de middelen die je hebt?

Een paar weken geleden heb ik m'n persoonlijke portofoon weer bij de politie in moeten leveren. Hij moest geloof ik weer elders worden ingezet. Het mooie van die portofoon was dat ik een uniek roepnummer bezat. Als ik op pad ging meldde ik dat altijd aan de meldkamer in Apeldoorn, zodat ze wisten dat ik in het veld was. Op die manier kon ik ook voor andere zaken door de politie ingezet worden. Belangrijk was ook dat deze portofoon was voorzien van een zogenaamde rode knop, zodat ik met één druk kon aangeven dat er problemen waren. Bellen behoort natuurlijk niet altijd tot de mogelijkheden als er bijvoorbeeld een stroper om je nek hangt. Echt jammer dat ik hem kwijt ben. Ik heb bijvoorbeeld ook zelf een vuurwapen aangeschaft. Eerst was dat de Browning FN en later de Walther P5. Het wapen heb ik inmiddels weggedaan omdat de kosten haast niet meer op te brengen zijn. Zes keer per jaar moet je een wapeninstructie volgen (IBT). Ook dat moet je zelf betalen. Bovendien moet ik dat tijdens kantooruren doen, dus het kost me een grote hoeveelheid verlofdagen. Mede daarom ben ik daar dus maar mee gestopt.

De portofoon was voorzien van een zogenaamde rode knop, zodat ik met één druk kon aangeven dat er problemen waren.

Maar ja, dan ben je natuurlijk niet adequaat uitgerust. Stropers of drugsdealers waar je hier in de grensstreek regelmatig mee te maken hebt, deinzen er niet voor terug geweld te gebruiken. Zo'n drugsdealer wordt namelijk niet graag in z'n 'werk' gestoord.

Ook het dumpen van afval is een groot probleem.

Waar loop je zoal tegenaan?

Een kwestie waar ik in het buitengebied vaak tegenaan loop is bijvoorbeeld de overlast van crossmotoren. Deze motorrijders crossen vaak door het buitengebied met verstoring en vernieling van de natuur als gevolg.

Ook het dumpen van afval is een groot probleem. Laatst trof ik hier op een pad in het bos een dumping aan van asbestplaten. Men had een vrachtauto achteruit gereden, de laadbak omhoog gedaan en de platen in het bos gestort.

Ergens anders had de een of andere onverlaat een hele caravan in het bos gedumpt. Uiteraard ontdaan van het chassisplaatje op de dissel en de kentekenplaat. Gelukkig vond ik bij nader onderzoek onder de zitbank twee Story-leesbladen. Door de adresstickers kon ik alsnog achter de identiteit van de verdachte komen. Uiteraard heb ik hiervan een proces-verbaal opgemaakt en heeft de verdachte de caravan moeten afvoeren naar een verwerkingsinrichting. Kijk dat is natuurlijk wel weer een leuke zaak, daar doe je het voor. Dat men zich realiseert dat je maar niet zo van alles in de natuur kunt dumpen. De verdachte heeft uiteindelijk van Justitie een schikking aangeboden gekregen en betaald. Maar goed, er wordt nog steeds regelmatig grof huisvuil in de bossen gestort en ook het afval van weedplantages wordt nogal eens in plastic zakken vol met die rommel in het bos aangetroffen. Op dit moment valt het met de stroperij wel mee, maar stropers communiceren tegenwoordig wel beter en sneller met elkaar. Als ik het bos inga en ik kom iemand tegen, dan kan deze via z'n mobieltje direct z'n kompaan waarschuwen. Dat verkleint natuurlijk de pakkans aanzienlijk. Verder vinden er geregeld visserijcontroles plaats.

Ik vind het zorgelijk en ergerlijk dat ik nogal wat processen-verbaal inzake overtredingen van de flora- en faunaregelgeving voor jagers uitschrijf, terwijl ze toch eigenlijk een voorbeeldfunctie hebben. Ze bevinden zich bijvoorbeeld op verboden grond,

maken voederplaatsen voor wild en zetten fazanten uit. Extra respect voor de natuur is op z'n plaats, met name omdat jagers veelal op plaatsen mogen komen waar het voor andere burgers verboden is. Het is ook niet handig, want de Nederlandse samenleving is nou niet bepaald jager-minded, dus dan moet je dat soort zaken juist niet doen!

Wat is behalve het reguliere werk ook nuttig wat een 'groene' Boa doet?

In het veld loop ik m'n vaste ronde. 's Avonds patrouilleer ik ook vaak met de auto en dan niet alleen in m'n eigen gebied, ik ben als Boa n.l. bevoegd voor heel Nederland. Ik word nogal eens ingezet voor andere zaken. Willem Saris vraagt me bijvoorbeeld wel eens of ik in het buitengebied aandacht wil besteden aan bepaalde diefstallen. Zo worden er momenteel uit veldschuren veel motormaaiers gestolen. Dan is er bepaalde informatie bekend, bijvoorbeeld een bepaalde auto, en daar let ik dan tijdens m'n rondgang extra op. Laatst was er een meisje vermist. Dan kijk ik daar in het Winterswijkse buitengebied naar uit. Willem stuurt me dan een mailtje of belt me even, zodat ik dat kan meenemen. Op die manier ben ik een beetje een verlengde arm van de politie en dat is prima want ik ben toch aanwezig in die gebieden. Bovendien kan de politie het alleen ook niet allemaal behappen.

Als mijn Boa-akte afloopt stop ik er mee. Het is momenteel gewoon te lastig om het vak nog goed te kunnen uitoefenen. Als Boa, in dienst bij een particuliere grondeigenaar, sta je er veelal alleen voor. Zowel fysiek als financieel. Dat is toch heel anders als dat je in dienst bent bij een overheidslichaam of een grote organisatie zoals Staatsbosbeheer of

Natuurmonumenten. Daar wordt vaak alles voor je geregeld en is er altijd een achtervang. Verder zijn de burgers die je moet aanspreken steeds mondiger geworden. Over alles wat je zegt wordt bijvoorbeeld internet geraadpleegd en men schroomt niet om heel snel een procedure te starten. Ook dat heeft het handhaven extra lastig gemaakt.

Conclusie tot slot

Na dit gesprek kom ik tot de conclusie dat er wel enige zorg is met betrekking tot het toezicht op natuurgebieden in Nederland die niet in het bezit zijn van de Rijksoverheid, Stichtingen en Verenigingen. Als het toezicht in die gebieden vermindert, zal dit een aanzuigende werking hebben op activiteiten die in dat soort veelal kwetsbare gebieden absoluut niet gewenst zijn.

We lopen samen nog even het bos in, begeleid door de jonge Mechelse herder die Tonny aan het opleiden is. Hij wijst me onderweg op een groen bord, doorzeefd met, zo te zien, 9 mm-kogels. "Kijk", zegt Tonny, "hier is dus iemand bezig geweest met een vuurwapen. Er loopt dus iemand in het bos met een vuurwapen en door op het bord te schieten wil deze persoon mij blijkbaar intimideren. Hij zegt eigenlijk dat ik moet oppassen....."

Tsja, hiermee kan ik me nog beter inleven in de zorg die Tonny tijdens ons gesprek heeft geuit. We nemen afscheid met de afspraak dat we elkaar niet voor het laatst gesproken hebben. Als er iets uit het Winterswijkse buitengebied te melden valt, dan weet hij me te vinden. Dat lijkt me een goede afspraak! Tonny bedankt!

Tekst en foto's: D. Nijhof

Hier is dus iemand bezig geweest met een vuurwapen. (foto: D. Nijhof)

Wie ziet nu toe op het buitengebied?

